

Elia - Nummer Elf

De eerste vergissing

Jeff Pippenger

2023-10-15

De opstand van Aarons gouden kalf aan het begin van het oude Israël stemt profetisch overeen met de opstand van Jerobeam aan het begin van de tien stammen van het noordelijke koninkrijk Efraïm. Deze heilige geschiedenissen zijn een voorafbeelding van de opstand van het adventisme in 1863.

Er zijn natuurlijk ook andere getuigen voor 1863, maar Aäron en koning Jerobeam verschaffen getuigenissen die over de geschiedenis van 1863 heen liggen, en al die geschiedenissen beelden de beweging van de honderdvierenveertigduizend uit, namelijk de protestantse hoorn, niet alleen gedurende de laatste dagen van het zesde koninkrijk van de Bijbelse profetie, maar helemaal tot aan het einde van de genadetijd. Die geschiedenissen behandelen ook de parallelle geschiedenis van de Republikeinse hoorn in het zesde koninkrijk.

Het is over het algemeen een zeer moeilijke waarheid voor hen die geloven, dat de Kerk van de Zevendedagsadventisten Gods overblijfselvolk is aan het einde van de wereld. Dat geloof is onze eerste vergissing. Er is geen bijbels bewijs dat de Laodiceaanse gemeente de mensen vertegenwoordigt die tijdens de zondagweterisis als een banier worden opgericht. Onze eerste vergissing is het aanvaarden van het valse uitgangspunt dat dit zo is. De banier aan het einde van de wereld bestaat uit hen die werden uitgeworpen door de leden van de synagoge van Satan.

En Hij zal een banier oprichten voor de volken, en de verdrevenen van Israël bijeenbrengen, en de verstrooiden van Juda verzamelen uit de vier hoeken der aarde. Jesaja 11:12.

Het zijn de Laodiceïsche adventisten die hen uitwerpen die tot banier zullen zijn.

Hoort het woord des HEEREN, gij die beeft voor Zijn woord; Uw broeders, die u haatten, die u verstieten om Mijns Naams wil, zeiden: Laat de HEERE verheerlijkt worden; maar Hij zal verschijnen tot uw blijdschap, en zij zullen beschaamd worden. Jesaja 66:5.

Zij die het vaandel zijn, worden uitgeworpen om de „naam” van Christus. De naam die de haat voortbrengt is Alfa en Omega, want het beginsel van Alfa en Omega is wat duidelijk vaststelt wie de Zevende-dags Adventkerk in de Bijbelprofetie vertegenwoordigt. De gelijkenis van de tien maagden stelt het adventisme voor.

„De gelijkenis van de tien maagden in Mattheüs 25 beeldt eveneens de ervaring van het adventvolk uit.” The Great Controversy, 393.

De gelijkenis werd vervuld aan het begin van het adventisme en wordt aan het einde opnieuw tot op de letter vervuld.

„Ik word vaak verwezen naar de gelijkenis van de tien maagden, van wie er vijf wijs waren en vijf dwaas. Deze gelijkenis is en zal tot op de letter vervuld worden, want zij heeft een

bijzondere toepassing op deze tijd en is, evenals de boodschap van de derde engel, vervuld en zal tot aan het einde der tijden tegenwoordige waarheid blijven.” Review and Herald, 19 augustus 1890.

De dwaze maagden die ontwaken en erkennen dat zij geen olie hebben, zijn de Laodicenzen.

“De toestand van de Kerk, voorgesteld door de dwaze maagden, wordt ook aangeduid als de Laodiceese toestand.” Review and Herald, 19 augustus 1890.

De strijd van de wijze maagden, die ook wordt voorgesteld als de gemeente van Filadelfia, is met een kerk die beweert Joden te zijn, maar zij zijn het niet.

Zie, Ik zal hen geven uit de synagoge van de satan, die zeggen dat zij Joden zijn en het niet zijn, maar liegen; zie, Ik zal maken dat zij zullen komen en zich neerbuigen aan uw voeten, en erkennen dat Ik u heb liefgehad. Openbaring 3:9.

Zuster White behandelt dit vers in de allereerste publicatie na de grote teleurstelling.

„U meent dat degenen die aanbidden aan de voeten van de heiligen (Openbaring 3:9), ten slotte behouden zullen worden. Hier moet ik van u verschillen; want God toonde mij dat deze klasse belijdende adventisten waren, die afgefallen waren en ‘voor zichzelf de Zoon van God opnieuw kruisigen en Hem openlijk te schande maken’. En in het ‘uur der verzoeking’, dat nog komen moet om ieders ware karakter aan het licht te brengen, zullen zij weten dat zij voor eeuwig verloren zijn; en, overweldigd door zielsangst, zullen zij zich neerbuigen aan de voeten van de heiligen.” Word to the Little Flock, 12.

In Jesaja hoofdstuk vijf wordt voor het eerst het lied van de wijngaard vermeld, waarvan Christus zich later bediende.

Nu wil ik voor mijn Welbeminde zingen, een lied van mijn Geliefde aangaande Zijn wijngaard. Mijn Welbeminde heeft een wijngaard op een zeer vruchtbare heuvel. En Hij omheinde die, en zuiverde hem van stenen, en beplante hem met de edelste wijnstok; en Hij bouwde een toren in het midden daarvan, en hieuw ook een wijnpers daarin uit; en Hij verwachtte dat hij druiven zou voortbrengen, maar hij bracht wilde druiven voort. En nu dan, inwoners van Jeruzalem en mannen van Juda, oordeelt toch tussen Mij en Mijn wijngaard. Wat kon er nog meer aan Mijn wijngaard gedaan worden, dat Ik er niet aan gedaan heb? Waarom heeft hij, toen Ik verwachtte dat hij druiven zou voortbrengen, wilde druiven voortgebracht? Jesaja 5:1–4.

De gelijkenis, hetzij in het Oude Testament, hetzij in het Nieuwe, duidt Gods kerk aan als door God verworpen omdat zij weigerde de vruchten voort te brengen waartoe zij was opgericht. In Jesaja vijf wordt aan het slot van de gelijkenis de bestraffing van de wijngaard aangeduid, terwijl tevens wordt beloofd een banier voor de volken op te heffen. Het is duidelijk dat de wijngaard niet de banier is.

Daarom is de toorn des HEEREN ontstoken tegen Zijn volk, en Hij heeft Zijn hand tegen hen uitgestrekt en hen geslagen; en de heuvelen beefden, en hun lijken lagen verscheurd midden op de straten. Om dit alles is Zijn toorn niet afgewend, maar Zijn hand is nog uitgestrekt. En Hij

zal een banier opheffen voor de volken van verre, en Hij zal hun toefluiten van het einde der aarde; en zie, zij zullen met haast, ijlings komen. Jesaja 5:25, 26.

Toen Jezus later het lied als een gelijkenis zong, was Zijn conclusie even beslissend.

Hoort een andere gelijkenis: Er was een zeker heer des huizes, die een wijngaard plantte, en er een omheining omheen zette, en daarin een wijnpersbak groef, en een toren bouwde, en hem verhuurde aan landlieden, en naar een ver land reisde. En toen de tijd der vruchten naderde, zond hij zijn dienstknechten tot de landlieden, opdat zij de vruchten daarvan in ontvangst zouden nemen. Maar de landlieden grepen zijn dienstknechten, sloegen de één, doodden een ander en stenigden weer een ander. Opnieuw zond hij andere dienstknechten, meer dan de eersten; en zij deden hun evenzo. Maar ten slotte zond hij zijn zoon tot hen en zei: Zij zullen mijn zoon ontzien. Toen echter de landlieden de zoon zagen, zeiden zij onder elkaar: Dit is de erfgenaam; komt, laten wij hem doden en zijn erfenis in bezit nemen. En zij grepen hem, wierpen hem buiten de wijngaard en doodden hem. Wanneer dan de heer van de wijngaard komt, wat zal hij met die landlieden doen? Zij zeiden tot Hem: Hij zal die boze mensen een ellendig einde doen nemen, en zijn wijngaard verhuren aan andere landlieden, die hem de vruchten op hun tijd zullen afdragen. Jezus zei tot hen: Hebt gij nooit in de Schriften gelezen: De steen die de bouwlieden verworpen hebben, die is geworden tot een hoofd des hoeks; dit is van de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen? Daarom zeg Ik u: Het Koninkrijk Gods zal van u weggenomen en aan een volk gegeven worden dat de vruchten daarvan voortbrengt. En wie op deze steen valt, zal verbrijzeld worden; maar op wie hij valt, die zal hij vermorzelen. En toen de overpriesters en Farizeeën zijn gelijkenissen gehoord hadden, bemerkten zij dat Hij over hen sprak. Mattheüs 21:33–45.

De Laodiceïsche Kerk van de Zevende-dags Adventisten is niet de banier die omhooggeheven wordt. De wijngaard in de laatste dagen, die door het oude Israël is voorafgebeeld, is de Laodiceïsche Kerk van de Zevende-dags Adventisten, maar er zal een volk zijn dat de vrucht voortbrengt die als eerstelingen kwalificeert; dat is wat de honderdvierenveertigduizend zijn.

Dezen zijn het die zich met vrouwen niet bevlekt hebben; want zij zijn maagden. Dezen zijn het die het Lam volgen, waar het ook heengaat. Dezen zijn het die uit de mensen verlost zijn, als eerstelingen voor God en voor het Lam. Openbaring 14:4.

Als een banier zullen zij door de Heer des huizes worden aangewend om de laatste oogst binnen te halen. De Laodiceaanse Kerk der Zevende-dags Adventisten is de wijngaard die de hoeksteen van Mozes' zeven tijden heeft verworpen. Vanaf dat punt was het een geleidelijke afdaling in steeds diepere duisternis. De banier zal „een wortel van Isaï” zijn. De wortel van Isaï, of David, vertegenwoordigt de allerlaatste waarheid die Jezus aan de twistzieke Joden van Zijn geschiedenis voorhield. Het is een symbool van het beginsel van Alfa en Omega, dat de ontrouwe pachters van zowel het oude als het moderne Israël weigeren te begrijpen.

En te dien dage zal er een wortel van Isaï zijn, die tot een banier der volken zal staan; naar Hem zullen de heidenen vragen, en Zijn rust zal heerlijk zijn. Jesaja 11:10.

Zuster White en James White geven duidelijk aan dat de beweging tegen 1856 Laodicea was geworden; wanneer geeft zij dan aan dat zij ooit de boodschap aan de Laodicenzen heeft aangenomen? Nooit. Onze eerste vergissing is de bewering te aanvaarden dat de Kerk van de Zevende-dags Adventisten in de loop van haar geschiedenis een overwinnende kerk is geweest. Het tegendeel is veeleer waar. Indien wij die eerste onjuiste premisse aanvaarden, worden onze ogen gesloten voor profetische feiten die iets anders leren. Zo wijst Zuster White er herhaaldelijk op dat de geschiedenis van het oude, letterlijke Israël de ervaring en geschiedenis van het moderne, geestelijke Israël illustreert. Vaak citeert zij, wanneer zij naar het oude Israël verwijst als het voorbeeld voor het moderne Israël, gelijktijdig de klassieke uitspraak van de apostel Paulus over hetzelfde feit.

Al deze dingen nu zijn hun overkomen tot voorbeelden; en zij zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, op wie het einde der eeuwen gekomen is. 1 Korinthiërs 10:11.

De apostel Paulus geeft in vers elf een samenvatting van de voorgaande tien verzen.

Voorts, broeders, ik wil niet dat gij onwetend zijt, dat onze vaderen allen onder de wolk waren, en allen door de zee zijn gegaan; en allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee; en allen hetzelfde geestelijke voedsel hebben gegeten; en allen dezelfde geestelijke drank hebben gedronken; want zij dronken uit de geestelijke Rots die hen volgde; en die Rots was Christus. Maar in het merendeel van hen heeft God geen welbehagen gehad; want zij zijn neergeveld in de woestijn. En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen begeerte zouden hebben naar kwade dingen, zoals ook zij begeerd hebben. Wordt ook geen afgodendienaars, zoals sommigen van hen, gelijk geschreven staat: Het volk ging zitten om te eten en te drinken, en stond op om te spelen. Laten wij ook geen hoererij bedrijven, zoals sommigen van hen bedreven hebben, en op één dag vielen er drieëntwintigduizend. Laten wij ook Christus niet verzoeken, zoals ook sommigen van hen Hem verzocht hebben, en door de slangen omgebracht zijn. Mort ook niet, zoals ook sommigen van hen gemord hebben, en omgebracht zijn door de verderver. 1 Korinthiërs 10:1–10.

Paulus en zuster White gebruiken het oude Israël niet als een voorbeeld van een overwinnend en rechtvaardig volk. Integendeel. Paulus vat die eerste tien verzen samen in vers elf en noemt vervolgens in het daaropvolgende vers de les die de geschiedenis van het oude Israël moet overbrengen aan hen die zullen zien.

Daarom, laat hij die meent te staan, toezien dat hij niet valle. 1 Korinthiërs 10:12.

Het oude Israël vormt een voorbeeld van een volk dat door God geroepen werd, door God geleid werd, de profetieën van God vervulde en zich bij elke stap tegen God verzette, en uiteindelijk de Schepper van hemel en aarde kruisigde! Adventisten hebben er geen moeite mee deze feiten over het oude Israël toe te geven, maar zelden laten zij de bedoelde waarschuwing doorbreken in hun Laodiceïsche blindheid. Zij mogen de passages aanhalen waarin Zuster White de kerk aanduidt als Gods oogappel, en dat is zij ook, maar Gods liefde voor Zijn volk werpt geen dekmantel over hun werkelijke toestand. Wie Hij liefheeft, bestraft en tuchtigt Hij. Hoezeer Gods kerk ook Gods oogappel is, Jezus vatte Zijn verhouding tot die appel, Zijn appel, zeer duidelijk samen.

O Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt en stenigt wie tot u gezonden zijn; hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, zoals een hen haar kuikens onder haar vleugels bijeenbrengt, en gij hebt niet gewild! Zie, uw huis wordt aan u woest overgelaten; en voorwaar, Ik zeg u: Gij zult Mij niet zien, totdat de tijd komt dat gij zult zeggen: Gezegend is Hij die komt in de naam des Heeren. Lukas 13:34, 35.

De vragen dienen gesteld te worden: „Illustreert Jezus werkelijk het einde door het begin? Illustreert het oude Israël daadwerkelijk het moderne Israël?” Het probleem met het oude Israël gedurende heel zijn geschiedenis was dat zij geloofden dat hun afkomst bewees dat zij Gods volk waren, en daarom dat zij niets anders konden zijn dan Gods volk. Daarom beled men in de dagen van Jeremia dat men de tempel des HEEREN was.

Het woord dat van de HEERE tot Jeremia kwam, luidende: Ga staan in de poort van het huis des HEEREN en roep daar dit woord uit, en zeg: Hoort het woord des HEEREN, gij allen van Juda, die door deze poorten binnengaat om de HEERE te aanbidden. Zo zegt de HEERE der heerscharen, de God van Israël: Betert uw wegen en uw daden, en Ik zal u in deze plaats doen wonen. Vertrouwt niet op leugenachtige woorden, zeggende: De tempel des HEEREN, de tempel des HEEREN, de tempel des HEEREN zijn deze. Jeremia 7:1–4.

Dezelfde misleiding werd ook door Johannes de Doper benadrukt.

en zij werden door hem in de Jordaan gedoopt, terwijl zij hun zonden beleden. Maar toen hij vele van de Farizeeën en Sadduceeën tot zijn doop zag komen, zei hij tot hen: Addereengebroad, wie heeft u aangewezen te vluchten voor de toekomende toorn? Breng dan vruchten voort, de bekering waardig; en denk niet bij uzelf te zeggen: Wij hebben Abraham tot vader; want ik zeg u dat God bij machte is uit deze stenen Abraham kinderen te verwekken. En ook is de bijl reeds aan de wortel van de bomen gelegd; daarom wordt iedere boom die geen goede vrucht voortbrengt, omgehouden en in het vuur geworpen. Mattheüs 3:6–10.

Juist hetzelfde misleide begrip binnen het adventisme, dat wordt gesymboliseerd door de uitdrukking „De tempel des HEEREN zijn wij” en door de gedachte dat wij Abrahams geestelijk „zaad” zijn, is de voornaamste openbaring van de blindheid van Laodicea.

“God zendt boodschappers om Zijn volk mee te delen wat het moet zijn en doen om Zijn wetten van gerechtigheid te gehoorzamen, welke, indien een mens die doet, hij ook daarin zal leven. Zij moeten God boven alles liefhebben en geen andere goden vóór Hem hebben; en zij moeten hun naaste liefhebben als zichzelf, hem doende zoals zij wensen dat hij hun doet.

“Niet één jota van Gods heilige wet mag lichtvaardig of oneerbiedig worden behandeld. Zij die een ‘Zo zegt de Heere’ overtreden, staan onder de banier van de vorst der duisternis, in opstand tegen hun Maker en hun Verlosser. Zij eigenen zich de beloften toe die aan de gehoorzamen zijn gegeven, en zeggen: De tempel des Heeren, de tempel des Heeren zijn wij, terwijl zij God onteren door Zijn karakter verkeerd voor te stellen, door juist die dingen te doen waarvan Hij hun heeft gezegd dat zij die niet moeten doen. Zij richten een maatstaf op die God niet heeft gegeven. Hun voorbeeld is misleidend, hun invloed verderfelijik. Zij zijn geen lichten in de wereld, want zij volgen de beginselen der gerechtigheid niet.”

„Mensen kunnen geen grotere ontrouw jegens God tonen dan door het licht dat Hij hun zendt te veronachtzamen. Zij die dit doen, misleiden de onwetenden, want zij richten valse wegwijzers op. Voortdurend verdraaien zij zuivere beginselen....“

“In de woorden van de Heilige Schrift wordt ons duidelijk gezegd waarom verwoesting over het Joodse volk kwam. Zij hadden groot licht, rijke zegeningen en wonderbare voorspoed. Maar zij bleken ontrouw aan het hun toevertrouwde. Zij droegen niet getrouw zorg voor de wijngaard des Heren en brachten Hem daarvan de vruchten niet voort. Zij handelden alsof er geen God was, en daarom trof het onheil hen.” Manuscript Releases, deel 14, 343–345.

Israël geloofde dat, omdat het aan het begin van zijn geschiedenis door God was uitverkoren, het altijd Zijn uitverkoren volk zou blijven. Erger nog, het geloofde ook dat, omdat het Zijn uitverkoren volk was, Hij het zou eren, ondanks het feit dat het weigerde Hem te eren. In profetische zin waren zij Zijn uitverkoren volk, totdat zij werden verstoten, maar zij zijn nooit het volk geweest dat God had verlangd dat zij zouden zijn. De gerechtigheid van het uitverkoren volk wordt niet bepaald door wie zij wellicht menen te zijn. Het oude Israël is het voornaamste voorbeeld van de Kerk der Zevende-dags Adventisten, maar wanneer het valse uitgangspunt wordt aanvaard dat zij de honderd vierenveertigduizend aan het einde van de wereld vertegenwoordigen, wordt de blindheid van Laodicea geopenbaard, evenals die van het oude Israël. Het adventisme gelooft en leert dat het Gods overblijfselvolk aan het einde van de wereld is, ondanks het duidelijke bewijs van het tegendeel.

Hoe dichter wij het einde van de genadetijd naderen, des te ernstiger en rechtstreekser moet de boodschap aan het volk van Laodicea worden. Indien die valse premisse niet terzijde wordt gesteld ten gunste van de waarheid, dan worden de voorbeelden van Aäron, Jerobeam en 1863 verborgen onder de dekmantel van traditie en gewoonte. Wij zijn te dicht bij het einde van de genadetijd gekomen om ons nog langer onder die dekmantel te verbergen.

En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de mensen de duisternis liever hebben gehad dan het licht, omdat hun werken boos waren. Want een ieder die kwaad doet, haat het licht en komt niet tot het licht, opdat zijn werken niet bestraft worden. Johannes 3:19, 20.

De geschiedenis van de afvalligheden van het adventisme is in Gods profetisch Woord vastgelegd. Het is een profetische werkelijkheid. Het eerste bewijs hiervan is het oude Israël. Het oude Israël is een geschiedenis van voortdurende en toenemende afvalligheid, en toch leren de Bijbel en de Geest der Profetie dat het oude Israël een type is van het moderne Israël. Hoe droevig dit ook is, het is nog nooit zo belangrijk geweest deze waarheid te begrijpen als juist in de tegenwoordige tijd. Wat met de Openbaring van Jezus Christus wordt ontzegd, is het feit dat de geschiedenis van het adventisme als de protestantse hoorn parallel loopt met de geschiedenis van de republikeinse hoorn. Beide horens verschaffen voor elkaar een tweede getuige, en te weigeren een van de getuigen op de juiste wijze te zien, verhindert tegelijkertijd dat de andere getuige wordt herkend.

De lijnen van Aäron, Jerobeam en 1863 markeren het begin van het moderne geestelijke Israël, en daardoor markeren zij tevens het begin van de Republikeinse hoorn. De boodschap van de derde

engel is een waarschuwing tegen het ontvangen van het merkteken van het beest. Het zijn de Verenigde Staten die eerst een zondagwet uitvaardigen en vervolgens de gehele wereld dwingen hetzelfde te doen.

„Buitenlandse naties zullen het voorbeeld van de Verenigde Staten volgen. Hoewel zij het voortouw neemt, zal toch dezelfde crisis over ons volk komen in alle delen van de wereld.”
Testimonies, deel 6, 395.

De profetische waarheden die verband houden met de crisis van de zondagswet kunnen niet worden gescheiden van het werk van de Verenigde Staten. Het aardbeest van Openbaring dertien is het zesde koninkrijk van de Bijbelse profetie, dat volgens Jesaja drieëntwintig zeventig profetische jaren regeert. Het is het aardbeest dat twee horens heeft. De waarheden die verbonden zijn met de verhouding tussen die twee horens worden nu ontsloten, maar alleen voor hen die ervoor kiezen te begrijpen dat Jezus de ontsluiting van de Openbaring van Jezus Christus volbrengt door het begin van een zaak te gebruiken om het einde van een zaak te illustreren.

De Verenigde Staten begonnen in 1798 als het zesde koninkrijk van de Bijbelse profetie, en gedurende de daaropvolgende vijftien jaar werden de twee horens die samen door de geschiedenis zouden gaan, in een kader geplaatst dat herkenbaar kon worden, maar alleen voor hen die bereid zijn te zien. De vijftien jaar die in Jesaja hoofdstuk zeven worden uiteengezet, begonnen in 742 v.Chr. en eindigden in 677 v.Chr. Van 1798 tot 1863 werden die jaren herhaald. Die vijftien jaar duiden een proces van crisis aan in beide horens.

Tegen 1863 was de aanvangsperiode van de profetische „dagen van één koning” uit Jesaja drieëntwintig ten einde gekomen, en daarmee werden de profetische wegmerken van de eindperiode van „de dagen van één koning” vastgesteld. Het einde van de symbolische zeventig van Jesaja drieëntwintig wordt geïllustreerd door de eerste vijftien jaar. De periode van 1863 tot de tijd van het einde in 1989 is de periode van de Laodiceaanse Adventkerk, die begon vanuit de Milleritische beweging en eindigt bij de beweging van de honderd vierenveertigduizend. Om de periode aan het einde te begrijpen, moeten wij de periode aan het begin begrijpen. Het adventisme kan dit niet, want zijn begin wordt gekenmerkt door zijn verwerping van de eed van Mozes, die juist de vijftien jaar identificeert die het begin en het einde van het adventisme en van de Verenigde Staten vertegenwoordigen.

Om deze reden, en dit is een reden van groot gewicht, heeft dit artikel getracht één profetisch feit vast te stellen dat thans door de Leeuw uit de stam van Juda wordt ontzegd. Het feit is dat, indien u niet bereid bent te erkennen dat de Zevende-dags Adventistenkerk zich altijd in de Laodicese toestand heeft bevonden, u logischerwijs niet in staat bent de geschiedenis van het adventisme recht te verdelen; en zonder de geschiedenis van het adventisme recht te verdelen, bent u onbekwaam de hoorn van het republicanisme juist te identificeren.

Want indien zij, nadat zij door de kennis van de Heere en Zaligmaker Jezus Christus aan de bezoedelingen der wereld ontvloeden zijn, daarin opnieuw verstrikt raken en overwonnen worden, dan is het laatste voor hen erger dan het eerste. Want het ware beter voor hen geweest de weg der gerechtigheid niet gekend te hebben, dan, nadat zij die gekend hebben, zich af te

keren van het heilige gebod dat hun overgeleverd was. Maar hun is overkomen wat het ware spreekwoord zegt: De hond is teruggekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewassen zeug tot het wentelen in het slijk. 2 Petrus 2:20–22.